

המשנה הבאה ממשיכה לעסוק בדיני היזק שאינו ניכר, ובקנס שקנסו חכמים על המזיק בזדון. בזמן הקרבת הקרבנות, צריך הכהן המקריב לכוון את מחשבתו בעניין הראוי בקרבן.

אסור לכהן לחשוב מחשבות שהם חוץ לזמן אכילת הקרבן. ואם חשב לאכול את הקרבן עוד שלושה ימים עשה אותו "פיגול" בזמן ההקרבה, והאוכל ממנו חייב כרת. אמנם אין שינוי בגוף הקרבן, שהרי רק המחשבה של הכהן הייתה מחשבת חוץ לזמן, וכך מובא במשנה (גיטין נד:):

הכהנים שפגלו במקדש, מזידין - חייבין.

כלומר, במידה והכהן פיגל את הקרבן בזדון, הוא חייב לשלם עליו, כקנס חכמים בהיזק שאינו ניכר. המפרשים הקשו על המשנה בכמה אופנים.

החתם סופר הקשה, מדוע נאמר 'כהנים' לשון רבים? ולמה רק כהנים מפגלים? שהרי ישראל יכול גם לפגל בשחיטה שהיא כשרה בזר! ומדוע נאמר "במקדש"? הרי פשוט שרק שם אפשר לפגל! וכך לשונו (שם):

הכהנים שפגלו במקדש, יל"ד הכהנים לשון רבים ועוד מ"ש כהנים אפי' ישראל שפיגל בשחיטה נמי ועוד מ"ט נקט במקדש פשיטא ואלא היכן יפגל ובריש ב"ק תני סתם המפגל.

הגרי"ש אלישיב הוסיף להקשות, מדוע אמרה המשנה דווקא פיגול? הרי גם שחיטה שלא לשמה לא עולה לבעלים לשם חובה! וכך לשונו (שם ד"ה משנה):

הכהנים שפגלו במקדש מזידין חייבין. ולכאן יל"ע אמאי נקטה המשנה דווקא פיגול? הא גם אם שחטו שלא לשמה, קיי"ל (ריש זבחים) דאע"פ שהקרבן כשר, מ"מ לא עלה לבעלים לשם חובה!

הקרבנות הם נושא מעניין מאוד אך גם מאוד נסתר. שחז"ל אומרים שהקרבנות צריכים להיקרב לשמן, או שלא לחשוב מחשבות חוץ לזמן או המקום. האם הדבר קורה בדיבור או במחשבה בלבד (נחלקו הראשונים רש"י ורמב"ם).

עולם המקדש נמצא בכמה רבדים מעל החיים המעשיים, ואפילו החיים בתוך התורה והמצווה. בית המקדש הוא "שער השמיים", ע"כ הדרך בו איננה כמו שאר הדרכים בחיים המעשיים המנוהלים עפ"י הדיבור והמעשה. אלא יש כאן ממד גובה יותר המשיק לשמיים והוא עולם המחשבה.

הכהנים שעובדים במקדש, שליחים של מי הם? שלוחים של בני האדם "שלוחא דידן" או שליחיו של בורא עולם "שלוחא רחמנא". מבאר החת"ס שמפני שהם שלחי ה', אין האדם יכול להיות שליח של חברו בקרבן. ע"כ רק הכהנים שהם נבחרו ע"י ה' עולים בקודש ועושים את מעשה הקרבנות, ע"כ כתבה המשנה "הכהנים" ברבים, וזה לשונו (שם):

ובש"ס נדרים ל"ו ע"א משמע הא דבשוגג פיגול פיגול אף על גב דשינה בשליחות היינו משום דכהני שלוחא דרחמנא נינהו ע"ש ובפ"ה הר"ן אף על גב דש"ס דחי' לי' התם, דחי' בעלמא הוא אבל למסקנא קיי"ל שלוחא דרחמנא נינהו ונימא דוקא כהנים שפגלו בעבודתם שהם באותן עבודות שלוחא דרחמנא אבל שחיטה שבזר כשרה שלוחא דידן וכן דוקא במקדש אבל בבמה אפי' בזריקה והקטרה הרי קיי"ל אין כיהון בבמה א"כ שלוחא דידן נינהו ואין פיגול בשוגג פיגול כלל ולא שייך למיתני שוגגי' פטורי' הא אין כאן פגול כלל, ונהי שאין דקדוק זה הכרח כל כך דהרי הש"ס התם בנדרים לא פשיט מהא, מ"מ למסקנא דקיי"ל מסבירא כהני שלוחא דרחמנא א"ש.

הכהנים עוסקים בשליחות הבורא, ע"כ הקשר הוא הדוק מאוד. ואם ח"ו יש פגם במחשבה, אזי הקרבנות נפסלים והם נקראים פיגול, במחשבת חוץ לזמן (וגם המקום). 'פיגול' הינו תיעוב (רש"י), והפרדה (רש"י ע"י רש"ר הירש). כלומר, הכהן הוא הקרוב והמחובר לה', וכל מחשבה נפרדת מרצון ועבודת ה' פוסלת ממש, עד רמת האוכל מהקרבן מתחייב בברת- בהפרדה וניתוק ר"ל.

משום שעולם הקודש והמקדש הוא כל כך עליון, יכול להיווצר נזקים אפילו ע"י המחשבה. ולכן משנה זו מדגישה מהו ההיזק שאינו ניכר, כאמור בדף הקודם. **שהיזק שאינו ניכר הוא איננו תוצאה של עולם הנזק הרגיל המעשי. אלא הוא נוצר דווקא משום הקרבה לעולם גבוה יותר, עולם של רוח שבו מופעים- טומאה טהרה, דימוע וניסוך. ועתה מה שמסכם הכל באופן פלאי, זהו הפיגול, כלומר הדרגה הכל כך גובהה של קודש, יכולה ליצור נזק אפילו ע"י המחשבה כי "זה לעומת זה עשה האלוקים".**

היזק שאינו ניכר- בגוף אין שום שינוי, אך בנשמת הדברים יש שינוי ענק. עולם הנזק הוא ניכר, אך בעולם הרוח יש גם נזק שאינו ניכר בעין. אך יכול להיווצר משום רום המעלה של הדבר, מה שמיוחד אצל עמ"י בניגוד לשאר האומות.